Сборник съдебна практика

РЕШЕНИЕ НА СЪДА (четвърти състав)

14 март 2013 година*

„Околна среда — Директива 85/337/ЕИО — Оценка на въздействието на някои публични и частни проекти върху околната среда — Разрешение за осъществяване на такъв проект без съответна оценка — Цели на тази оценка — Условия, при изпълнението на които възниква право на обезщетение — Включване или не на защитата на частноправните субекти срещу имуществени вреди“

По дело C-420/11

с предмет преюдициално запитване, отправено на основание член 267 ДФЕС от Oberster Gerichtshof (Австрия) с акт от 21 юли 2011 г., постъпил в Съда на 10 август 2011 г., в рамките на производство по дело

Jutta Leth

срещу

Republik Österreich,

Land Niederösterreich,

СЪДЪТ (четвърти състав),

състоящ се от: г-н L. Bay Larsen (докладчик), председател на състав, г-н J. Malenovský, г-н U. Lõhmus, г-н M. Safjan и г-жа A. Prechal, съдии,

генерален адвокат: г-жа J. Kokott,

секретар: г-н V. Tourrès, администратор,

предвид изложеното в писмената фаза на производството и в съдебното заседание от 17 октомври 2012 г.,

като има предвид становищата, представени:

— за г-жа Leth, от W. Proksch, Rechtsanwalt,

— за Republik Österreich, от г-жа C. Pesendorfer и г-н P. Cede, в качеството на представители,

— за Land Niederösterreich, от C. Lind, Rechtsanwalt,

* Език на производството: немски.

— за чешкото правителство, от г-н D. Hadroušek и г-н M. Smolek, в качеството на представители,

— за Ирландия, от г-н D. O'Hagan, в качеството на представител, подпомаган от г-н E. Fitzsimons, SC,

— за гръцкото правителство, от г-н G. Karipsiades, в качеството на представител,

— за италианското правителство, от г-жа G. Palmieri, в качеството на представител, подпомагана от г-н S. Varone, avvocato dello Stato,

— за латвийското правителство, от г-н I. Kalniņš и г-жа A. Nikolajeva, в качеството на представители,

— за правителството на Обединеното кралство, от г-жа J. Beeko и г-н L. Seeboruth, в качеството на представители, подпомагани от г-жа E. Dixon, barrister,

— за Европейската комисия, от г-н P. Oliver и г-н G. Wilms, в качеството на представители,

след като изслуша заключението на генералния адвокат, представено в съдебното заседание от 8 ноември 2012 г.,

постанови настоящото

Решение

1 Преюдициалното запитване се отнася до тълкуването на член 3 от Директива 85/337/ЕИО на Съвета от 27 юни 1985 година относно оценката на въздействието на някои публични и частни проекти върху околната среда (ОВ L 175, стр. 40; Специално издание на български език, 2007 г., глава 15, том 1, стр. 174), изменена с Директива 97/11/ЕО на Съвета от 3 март 1997 година (ОВ L 73, стр. 5; Специално издание на български език, 2007 г., глава 15, том 3, стр. 254 и поправка в ОВ L 18, 2012 г., стр. 7) и с Директива 2003/35/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 26 май 2003 година (ОВ L 156, стр. 17; Специално издание на български език, 2007 г., глава 15, том 10, стр. 8 и поправка в ОВ L 298, 2007 г., стр. 23) (наричана по-нататък „Директива 85/337“).

2 Преюдициалното запитване е отправено в рамките на спор между г-жа Leth и Republik Österreich и Land Niederösterreich (провинция Долна Австрия) относно искането ѝ, от една страна, за поправяне на имуществените вреди, които твърди, че е претърпяла поради обезценяването на стойността на къщата, в която живее, вследствие разширяването на летище Виена-Швехат (Австрия), и от друга страна, за установяване на отговорността на ответниците в главното производство за бъдещи вреди.

Правна уредба

Право на Съюза

Директива 85/337

3 Първо, трето, пето, шесто и единадесето съображение на Директива 85/337 гласят:

„като има предвид, че програмите за действие на Европейските общности [...] за околна среда [...] подчертават, че най-добрата политика за околна среда се състои повече в предотвратяване на замърсяването и нарушенията при източника, отколкото в последващи опити да се противодейства на ефекта от тях; като има предвид, че те наблягат на нуждата от отчитане на въздействието върху околната среда на възможен най-ранен етап при всички процеси на техническо планиране и вземане на решения; като има предвид, че за тази цел те предвиждат прилагането на процедури за оценяването на такова въздействие;

[...]

като има предвид, че също така е необходимо да се постигне една от целите на Общността в сферата на опазване на околната среда и качеството на живот;

[...]

като има предвид, че следва да се въведат общи принципи за оценяване въздействието върху околната среда с оглед допълване и координиране на процедурите за издаване на разрешение, на които се подчиняват публичните и частните проекти и за които има вероятност да окажат въздействие върху околната среда;

като има предвид, че разрешението за осъществяване на публичен или частен проект, за който има вероятност да окаже [значително] въздействие върху околната среда, се дава само след извършване на предварителна оценка на вероятното [значително] въздействие върху околната среда на тези проекти; като има предвид, че това оценяване се извършва на основата на подходяща информация, предоставена от възложителя, която може да се допълва от засегнатите от въпросния проект власти и лица;

[...]

като има предвид, че въздействието на проекта върху околната среда трябва да се оценява, за да се отчита грижата за опазване на човешкото здраве, за допринасяне чрез по-добра околна среда за по-добро качество на живот, за осигуряване поддържането на разнообразие на видовете и репродуктивната способност на екосистемата като основен ресурс за живот“.

4 Член 1 от Директива 85/337 гласи:

„1. Настоящата директива се прилага при оценка на въздействието върху околната среда на такива обществени и частни проекти, за които се предполага, че биха оказали значително въздействие върху околната среда.

2. За целите на настоящата директива:

„проект“ означава:

— извършването на строителни работи или изграждане на инсталации или схеми,

— друга намеса в естествената околна среда и ландшафта, включително добив на природни ресурси;

[…]“.

5 Член 2, параграф 1 от същата директива предвижда:

„Държавите членки приемат всички необходими мерки, за да гарантират, че преди да бъдат одобрени, проектите, които биха могли да окажат съществено въздействие върху околната среда, *inter alia* поради своя характер, мащаби или местоположение, са предмет на изискването за получаване на съгласие за предприемачески дейности и на оценка относно тяхното въздействие. Тези проекти са дефинирани в приложение 4“.

6 Член 3 от споменатата директива гласи:

„Оценката на въздействието върху околната среда определя, описва и оценява по подходящ начин, в светлината на всеки отделен случай и в съответствие с членове 4—11, прякото и непрякото въздействие на даден проект върху следните фактори:

— хората, флората и фауната;

— почвата, водата, въздуха, климата и природната среда;

— материалните придобивки и културното наследство;

— взаимодействието между факторите, споменати в първо, второ и трето тире“.

7 Съгласно член 4, параграфи 1—3 от Директива 85/337:

„1. При спазването на член 2, параграф 3 проектите, изброени в приложение I, се изпълняват, при условие че е направена оценка в съответствие с членове 5—10.

2. При спазването на член 2, параграф 3 държавите членки вземат решение за проектите, изброени в приложение II, чрез:

а) разглеждане на всеки отделен случай,

или

б) прагове или критерии, определени от държавата членка,

относно това, дали проектът да бъде предмет на оценка съгласно разпоредбите на членове 5—10.

Държавите членки могат да решат да прилагат и двете процедури, посочени в букви а) и б).

3. Когато се извършва оценка на всеки отделен случай или се въвеждат прагове или критерии за целите на параграф 2, се вземат под внимание съответните критерии за подбор, посочени в приложение III“.

8 Член 5, параграфи 1 и 3 от същата директива предвижда:

„1. В случай на проекти, които по силата на член 4 трябва да бъдат предмет на оценка на въздействието върху околната среда в съответствие с разпоредбите на членове 5—10, държавите членки приемат необходимите мерки, за да гарантират, че [възложителят] предава в подходяща форма информацията, посочена в приложение IV […]

3. Информацията, която [възложителят] следва да предостави съгласно параграф 1, включва най-малко следното:

[…]

— данните, необходими за идентифициране и оценка на основните последствия от проекта върху околната среда;

[…]“.

9 Съгласно точка 7, буква а) и точка 22 от приложение I към Директива 85/337 сред проектите, предмет на член 4, параграф 1 от същата директива, са: „[с]троителство на релсови пътища за международен железопътен транспорт и на летища […] с дължина на основната писта 2 100 м или повече“ и „[в]сяка промяна или удължаване на проекти, включени в настоящото приложение, когато такава промяна или удължаване сами по себе си отговарят на праговите нива, ако такива съществуват, посочени в настоящото приложение“.

10 Съгласно точка 13, първо тире от приложение II към Директива 85/337 към проектите, предмет на член 4, параграф 2 от същата директива, спада и „[в]сяка промяна или удължаване на проектите, изброени в приложение I […], които вече имат разрешително или които са изпълнени или са в процес на изпълнение, ако тази промяна може да има съществено отрицателно въздействие върху околната среда (промяна или удължаване, които не са включени в приложение I)“.

11 Точки 3—5 от приложение IV към споменатата директива, озаглавено „Информация, посочена в член 5, параграф 1“, предвиждат:

„3. Описание на аспектите на околната среда, които вероятно биха били сериозно засегнати от предлагания проект, и по-конкретно: населението, фауната, флората, почвата, водата, въздуха, климатичните фактори, материалните активи, включително архитектурното и археологическото наследство, ландшафта и взаимната връзка между горепосочените фактори.

4. Описание […] на вероятните съществени последици от предлагания проект върху околната среда, които произтичат от:

— съществуването на проекта,

— използването на природни богатства,

— емисиите от замърсители, [причиняването] на вредни [въздействия] и премахването на отпадъците,

[и описание от страна на възложителя на методите за прогнозиране, използвани за оценка на въздействието върху околната среда].

5. Описание на предвидените мерки за предотвратяване, намаляване и където е възможно — неутрализиране на евентуалните отрицателни последствия върху околната среда“.

Австрийското право

12 Директива 85/337 е транспонирана в австрийския правен ред със Закон от 1993 г. за оценка на въздействието върху околната среда (Umweltverträglichkeitsprüfungsgesetz 1993, наричан по-нататък „UVP-G 1993“), в сила от 1 юли 1994 г. до 11 август 2000 г., когато в сила влиза транспониращият Директива 97/11 Закон от 2000 г. за оценка на въздействието върху околната среда (Umweltverträglichkeitsprüfungsgesetz 2000).

Спорът по главното производство и преюдициалните въпроси

13 От 1997 г. г-жа Leth, жалбоподател в главното производство, е собственик на недвижим имот, находящ се в зоната за сигурност на летище Виена-Швехат. Тя живее в построената върху недвижимия имот къща.

14 След присъединяването на Република Австрия към Европейския съюз на 1 януари 1995 г. органите на ответниците в главното производство, без да извършат оценка на въздействието върху околната среда, разрешават осъществяването на редица проекти, свързани с преустройството и разширяването на посоченото летище. В решението си от 21 август 2001 г. министър-председателят на Land Niederösterreich изрично посочва, че за извършването на преустройството и разширяването на летище Виена-Швехат не е необходимо да се провежда процедура за оценка на въздействието върху околната среда.

15 През 2009 г. г-жа Leth предявява пред Landesgericht für Zivilrechtssachen Wien иск срещу двамата ответници в главното производство, от една страна, за осъждането им да ѝ заплатят сумата от 120 000 EUR поради обезценяването на стойността на недвижимия ѝ имот, дължащо се по-специално на шума от самолети, и от друга страна, за установяване на отговорността им за бъдещи вреди, в това число и за увреждането на здравето ѝ вследствие на късното и непълно транспониране на Директиви 85/337, 97/11 и 2003/35, както и на неизвършването на оценка на въздействието върху околната среда при издаването на различните разрешения, свързани с преустройството на летище Виена-Швехат. Посочените ответници твърдят, че действията на органите им са били законосъобразни и правилни, както и че предявеният иск е погасен по давност.

16 Landesgericht für Zivilrechtssachen Wien отхвърля изцяло иска, с мотива че претендираното право е погасено по давност. По частична жалба срещу това решение Oberlandesgericht Wien го потвърждава в частта му относно отхвърлянето на искането за плащане на 120 000 EUR, но го отменя в частта му относно отхвърлянето на искането за установяване на отговорност на ответниците за бъдещи вреди, като връща делото за ново разглеждане на този въпрос от първоинстанционния съд. В това отношение Oberlandesgericht Wien приема, че искането за плащане на обезщетение от 120 000 EUR се отнася само до чисто имуществени вреди, чиято защита не спада към целта, преследвана от разпоредбите на правото на Съюза, и по-специално от тези на релевантните директиви и националното право. По отношение на искането за установяване на отговорност за бъдещи вреди посочената юрисдикция счита, че то не е погасено по давност. Впоследствие пред запитващата юрисдикция е подадена ревизионна жалба срещу решението за отхвърляне на искането за плащане на посоченото обезщетение и жалба срещу решението за връщане за ново разглеждане на искането за установяване на отговорност.

17 Запитващата юрисдикция счита, че решението по посочените искания, които във всички случаи не са напълно погасени по давност, зависи от това дали установеното както в правото на Съюза, така и в националното право задължение за компетентните органи на съответните държави членки да извършват оценка на въздействието върху околната среда може да защити засегнатите частноправни субекти при чисто имуществени вреди, причинени от проект, за който не е направена такава оценка.

18 При тези обстоятелства Oberster Gerichtshof решава да спре производството и да постави на Съда следните преюдициални въпроси:

„Трябва ли член 3 от Директива 85/337 [...], изменена с Директива 97/11 [...] и с Директива 2003/35 [...], да се тълкува в смисъл, че:

1) понятието „материални ценности“ се отнася само до същността на тези ценности или [обхваща] и тяхната стойност;

2) оценката на въздействието върху околната среда има за цел и защитата на частноправния субект срещу настъпването на имуществени вреди вследствие на обезценяването на неговия недвижим имот?“.

Производство пред Съда

19 С писмо от 21 декември 2012 г. жалбоподателят в главното производство иска възобновяване на устната фаза на производството, като поддържа, от една страна, че с разглеждането в представеното на 8 ноември 2012 г. заключение на въпроса дали оценката на въздействието върху околната среда по член 3 от Директива 85/337 включва и оценка на въздействието на разглеждания проект върху стойността на материалните придобивки, генералният адвокат включил нов въпрос, който не бил поставен от запитващата юрисдикция и не бил обсъден от заинтересованите лица, посочени в член 23 от Статута на Съда на Европейския съюз, поради което първият въпрос на запитващата юрисдикция не получил отговор. От друга страна, жалбоподателят поддържа, че споменатите заинтересовани лица не са имали възможност за обсъдят последиците от факта, че заинтересованата общественост не била информирана за разглежданите проекти и че поради това нямала възможност да вземе участие в процеса на вземане на решения.

20 В това отношение следва да се напомни, че по силата на член 83 от процедурния си правилник във всеки един момент след изслушване на генералния адвокат Съдът може да постанови започване или възобновяване на устната фаза на производството, по-специално когато счита, че делото не е напълно изяснено или когато делото трябва да се реши въз основа на довод, който не е бил обсъден от страните или заинтересованите лица, посочени в споменатия член 23.

21 В настоящия случай Съдът счита, че актът за преюдициално запитване не трябва да се разглежда въз основа на доводи, които не са били обсъдени пред него, и че разполага с всички необходими данни, за да отговори на преюдициалните въпроси.

22 Следователно искането на жалбоподателя в главното производство за провеждане на ново съдебно заседание, както и искането му, направено при условията на евентуалност, да му бъде разрешено да представи допълнително писмено становище не следва да се уважат.

По преюдициалните въпроси

23 С въпросите си запитващата юрисдикция по същество иска да установи дали член 3 от Директива 85/337 трябва да се тълкува в смисъл, от една страна, че оценката на въздействието върху околната среда, която същият предвижда, включва и оценка на въздействието на разглеждания проект върху стойността на материалните придобивки, и от друга страна, че неизвършването в нарушение на изискванията на посочената директива на оценка на въздействието върху околната среда предоставя на частноправен субект право на обезщетение на имуществените вреди, причинени поради обезценяването на стойността на недвижимия му имот вследствие на въздействието върху околната среда на проекта.

24 С оглед на понятието „материални придобивки“ по смисъла на член 3 от Директива 85/337 трябва да се напомни, че от изискването за еднакво прилагане на правото на Съюза следва, че термините, съдържащи се в негова разпоредба, която не препраща изрично към правото на държавите членки с оглед определяне на нейния смисъл и обхват, трябва по принцип да получат самостоятелно и еднакво тълкуване навсякъде в Съюза, което трябва да бъде направено, като се отчитат контекстът на разпоредбата и целта на разглежданата правна уредба (вж. Решение от 19 септември 2000 г. по дело Linster, C-287/98, Recueil, стр. I-6917, точка 43 и Решение от 22 декември 2010 г. по дело Mercredi, C-497/10 PPU, Сборник, стр. I-14309, точка 45).

25 Съгласно член 3 от Директива 85/337 следва да се разгледа прякото и непрякото въздействие на проектите по-специално върху хората и материалните придобивки, а съгласно четвърто тире от същия член — и взаимодействието между тези два фактора. Поради това трябва да се оцени в частност въздействието на проекта върху използването на материалните придобивки от човека.

26 Ето защо при оценка на проекти като разглежданите в главното производство, които могат да доведат до увеличаване на шума от самолети, следва да се разгледа въздействието на последния върху използването на сградите от хората.

27 При все това, както с основание твърдят Land Niederösterreich и някои от представилите становища пред Съда правителства, от текста на споменатия член 3 не може да се изведе, че оценката на въздействието върху околната среда би могла да обхване и имуществената стойност на материалните блага и че това би било в съответствие с целта на Директива 85/337.

28 Всъщност от член 1, параграф 1 от Директива 85/337, както и от първо, трето, пето и шесто съображение от същата е видно, че предмет на посочената директива е извършването на оценка на въздействието на публични и частни проекти върху околната среда с оглед на постигане на една от целите на Общността в областта на опазването на околната среда и на качеството на живот. Същия предмет имат както информацията, която възложителят трябва да предостави на основание на член 5, параграф 1 от приложение IV към споменатата директива, така и критериите, позволяващи да се прецени дали малките проекти, които отговарят на посочените в приложение III към същата изисквания, се нуждаят от оценка на въздействието върху околната среда.

29 Поради това следва да се вземе предвид само онова въздействие върху материалните придобивки, което по естеството си може да окаже въздействие и върху околната среда. В този смисъл съгласно член 3 от посочената директива извършена в съответствие със същия член оценка на въздействието върху околната среда би следвало да определя, описва и оценява прякото и непрякото въздействие на шума върху хората при използване на недвижим имот, засегнат от проект като разглеждания в главното производство.

30 Поради това следва да се констатира, че оценката на въздействието върху околната среда, предвидена в член 3 от Директива 85/337, не включва оценка на въздействието на разглеждания проект върху стойността на материалните придобивки.

31 Тази констатация обаче не означава непременно че член 3 от Директива 85/337 трябва да се тълкува в смисъл, че обстоятелството, че в нарушение на посочената директива не е извършена оценка на въздействието върху околната среда, и в частност оценка на въздействието на един или няколко от факторите, изброени в този член, различни от материалните придобивки, не предоставя на частноправните субекти каквото и да било право на обезщетение на имуществените вреди, причинени поради обезценяването на стойността на материалните им придобивки.

32 В това отношение следва най-напред да се напомни, че Съдът вече е приел, че частноправните субекти могат да се позоват на задължението за извършване на оценка на въздействието върху околната среда, предвидено в член 2, параграф 1 от Директива 85/337 във връзка с член 1, параграф 2 и член 4 от същата (вж. Решение от 7 януари 2004 г. по дело Wells, C-201/02, Recueil, стр. I-723, точка 61). В този смисъл посочената директива предоставя на съответните частноправни субекти право да искат от компетентните служби да оценят въздействието върху околната среда на разглеждания проект и да бъдат консултирани в това отношение.

33 Поради това следва да се разгледа дали при неизвършване на оценка на въздействието върху околната среда член 3 от Директива 85/337 във връзка с член 2 от същата може да предостави на частноправните субекти право на обезщетение на имуществени вреди като твърдените от г-жа Leth.

34 В това отношение от трето и единадесето съображение от Директива 85/337 следва, че същата е насочена към постигане на една от целите на Съюза в областта на защита на околната среда, както и на качеството на живот и че въздействието на проектите върху околната среда трябва да се оценява с оглед на загрижеността за допринасяне чрез по-добра околна среда за по-добро качество на живот.

35 Когато излагането на шум вследствие на проект по член 4 от Директива 85/337 има значително въздействие върху хората, в смисъл че засегната от шума къща за живеене е станала в по-малка степен годна да изпълнява функциите си и че природната среда на хората, тяхното качество на живот и евентуално здравето им са засегнати, е възможно обезценяването на имуществената стойност на къщата всъщност да е пряка икономическа последица от такова въздействие върху околната среда, което обстоятелство следва да се установява за всеки конкретен случай.

36 Ето защо следва да се направи изводът, че когато имуществените вреди са пряка икономическа последица от въздействието върху околната среда на публичен или частен проект, предотвратяването им спада към преследваната с Директива 85/337 цел за защита. Като пряка последица от въздействието върху околната среда тези икономически вреди трябва да се различават от икономическите, които не произтичат пряко от въздействието върху околната среда и поради това не се обхващат от преследваната от директивата цел за защита, какъвто по-специално е случаят с някои неблагоприятни последици за конкуренцията.

37 По отношение на правото на обезщетение на такива имуществени вреди в постоянната практика на Съда се приема, че по силата на предвидения в член 4, параграф 3 ДЕС принцип на лоялното сътрудничество държавите членки са длъжни да отстранят незаконосъобразните последици от всяко нарушение на правото на Съюза. С оглед на това Съдът вече е приел, че за да поправи липсата на оценка на въздействието върху околната среда на проект по смисъла на член 2, параграф 1 от Директива 85/337, националният съд следва да установи дали във вътрешното право съществува възможност за оттегляне или спиране на действието на вече даденото разрешение с оглед извършване на оценка на въздействието върху околната среда на проекта в съответствие с изискванията на Директива 85/337 или при условията на евентуалност, ако частноправният субект иска, възможност последният да претендира обезщетение за претърпените вреди (вж. Решение по дело Wells, посочено по-горе, точки 66—69).

38 Приложимите процесуални правила се определят във вътрешния правен ред на всяка държава членка по силата на принципа на процесуалната автономия на държавите членки, при условие все пак да не са по-неблагоприятни от правилата, уреждащи аналогични вътрешноправни положения (принцип на равностойност), и да не правят практически невъзможно или прекомерно трудно упражняването на правата, предоставени от общностния правен ред (принцип на ефективността) (вж. посоченото по-горе Решение по дело Wells, точка 67).

39 В този смисъл в рамките на националната правна уредба на отговорността държавата членка е длъжна да поправи последиците от причинените вреди, при условие че установените от националните законодателства изисквания за поправяне на вреди гарантират спазването на напомнените в предходната точка принципи на равностойност и на ефективност (вж. Решение от 5 март 1996 г. по дело Brasserie du pêcheur и Factortame, C-46/93 и C-48/93, Recueil, стр. I-1029, точка 67).

40 При все това следва да се напомни, че при определени условия правото на Съюза предоставя на частноправните субекти право на обезщетение за вреди, причинени вследствие на нарушения на правото на Съюза. Съгласно постоянната практика на Съда принципът на отговорност на държавата за вреди, причинени на частноправните субекти вследствие на нарушения на правото на Съюза, за които носи отговорност държавата, е присъщ на системата на договорите, на които се основава Съюзът (вж. Решение от 25 ноември 2010 г. по дело Fuß, C-429/09, Сборник, стр. I-12167, точка 45 и цитираната съдебна практика).

41 В това отношение Съдът многократно приема, че увредените частноправни субекти имат право на обезщетение при наличието на три условия, а именно предмет на нарушената правна норма на Съюза да е предоставянето на права на частноправните субекти, нарушението на нормата да е достатъчно съществено и да съществува пряка причинно-следствена връзка между нарушението и претърпяната от частноправните субекти вреда (вж. посоченото по-горе Решение по дело Fuß, точка 47 и Решение от 9 декември 2010 г. по дело Combinatie Spijker Infrabouw-De Jonge Konstruktie и др., C-568/08, Сборник, стр. I-12655, точка 87 и цитираната съдебна практика).

42 Посочените три условия са необходими и достатъчни за възникване в полза на частноправните субекти на право на обезщетение директно на основание на правото на Съюза, без при това да се изключва възможността за ангажиране на отговорността на съответната държава членка при по-малко стриктни условия въз основа на националното право (вж. Решение по дело Brasserie du pêcheur и Factortame, посочено по-горе, точка 66).

43 Преценката въз основа директно на правото на Съюза дали тези условия са изпълнени, позволяваща да се установи отговорността на държавите членки за вреди, претърпени от частноправни субекти вследствие на нарушаване на правото на Съюза, по принцип трябва да се извърши от националните юрисдикции съгласно предоставените от Съда за тази цел насоки (вж. Решение от 12 декември 2006 г. по дело Test Claimants in the FII Group Litigation, C-446/04, Recueil, стр. I-11753, точка 210 и цитираната съдебна практика).

44 В това отношение в точки 32 и 36 от настоящото решение вече бе установено, че Директива 85/337 предоставя на засегнатите частноправни субекти право да искат от компетентните служби на съответната държава членка да оценят въздействието върху околната среда на разглеждания проект и че доколкото са пряка икономическа последица от въздействието върху околната среда на публичен или частен проект, имуществените вреди се обхващат от преследваната с тази директива цел.

45 Както обаче бе посочено в точка 41 от настоящото решение, освен проверката дали нарушението на нормата на Съюза е достатъчно съществено, наличието на пряка причинно-следствена връзка между разглежданото нарушение и претърпените от частноправните субекти вреди е абсолютно необходимо условие за правото на обезщетение и съгласно насоките на Съда то също трябва да бъде проверено от националните юрисдикции.

46 За тази цел следва да се вземе предвид естеството на нарушената норма. В настоящия случай тя изисква оценка на въздействието върху околната среда на публичен или частен проект, но не указва материални норми за претегляне на интересите между въздействието върху околната среда и други фактори, както и не забранява осъществяването на проекти, които могат да имат

неблагоприятно въздействие върху околната среда. Тези характеристики показват, че нарушението на член 3 от посочената директива, а именно в случая неизвършването на изискваната от същия оценка, по принцип само по себе си не може да представлява причина за обезценяването на стойността на недвижим имот.

47 Видно е следователно, че съгласно правото на Съюза обстоятелството, че в нарушение на Директива 85/337 не е извършена оценка на въздействието върху околната среда, по принцип не предоставя само по себе си право на обезщетение на частноправен субект на чисто имуществени вреди, причинени поради обезценяването на стойността на недвижимия му имот вследствие въздействието върху околната среда. При все това в крайна сметка националният съд, единственият компетентен да прецени фактите по спора, с който е сезиран, следва да провери дали са изпълнени изискванията на правото на Съюза по отношение на правото на обезщетение, и по-специално наличието на пряка причинно-следствена връзка между твърдяното нарушение и претърпените вреди.

48 Поради това на поставените въпроси следва да се отговори, че член 3 от Директива 85/337 трябва да се тълкува в смисъл, че оценката на въздействието върху околната среда, която същият предвижда, не включва оценка на въздействието на разглеждания проект върху стойността на материалните придобивки. При все това, доколкото са пряка икономическа последица от въздействието върху околната среда на публичен или частен проект, имуществените вреди са обхванати от преследваната с посочената директива цел за защита. Съгласно правото на Съюза и без да се засягат по-малко ограничителните норми на националното право в областта на отговорността на държавата, обстоятелството, че в нарушение на споменатата директива не е извършена оценка на въздействието върху околната среда, по принцип не предоставя само по себе си право на частноправен субект на обезщетение на чисто имуществените вреди, причинени поради обезценяването на стойността на недвижимия му имот вследствие на въздействието върху околната среда на споменатия проект. Националният съд обаче следва да провери дали са изпълнени изискванията на правото на Съюза по отношение на правото на обезщетение, и по-специално наличието на пряка причинно-следствена връзка между твърдяното нарушение и претърпените вреди.

По съдебните разноски

49 С оглед на обстоятелството, че за страните по главното производство настоящото дело представлява отклонение от обичайния ход на производството пред запитващата юрисдикция, последната следва да се произнесе по съдебните разноски. Разходите, направени за представяне на становища пред Съда, различни от тези на посочените страни, не подлежат на възстановяване.

По изложените съображения Съдът (четвърти състав) реши:

Член 3 от Директива 85/337/ЕИО на Съвета от 27 юни 1985 година относно оценката на въздействието на някои публични и частни проекти върху околната среда, изменена с Директива 97/11/ЕО на Съвета от 3 март 1997 година и с Директива 2003/35/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 26 май 2003 година трябва да се тълкува в смисъл, че оценката на въздействието върху околната среда, която същият предвижда, не включва оценка на въздействието на разглеждания проект върху стойността на материалните придобивки. При все това, доколкото са пряка икономическа последица от въздействието върху околната среда на публичен или частен проект, имуществените вреди са обхванати от преследваната с посочената директива цел за защита.

Съгласно правото на Съюза и без да се засягат по-малко ограничителните норми на националното право в областта на отговорността на държавата, обстоятелството, че в нарушение на споменатата директива не е извършена оценка на въздействието върху околната среда, по принцип не предоставя само по себе си право на частноправен субект на обезщетение на чисто имуществените вреди, причинени поради обезценяването на стойността на недвижимия му имот вследствие на въздействието върху околната среда на споменатия проект. Националният съд обаче следва да провери дали са изпълнени изискванията на правото на Съюза по отношение на правото на обезщетение, и по-специално наличието на пряка причинно-следствена връзка между твърдяното нарушение и претърпените вреди.

Подписи